

وفی ۲ تہوز ۱۳۲۸ سنہ

پازار ایرتسی فی ۳۰ رجب ۱۳۳۰

﴿﴾ جمعیت علمیہ اسلامیہ نٹ ناشر افکاریدر ﴿﴾

مدیر مسئول	سر محرر :	صاحب امتیاز :
مکتب قضاۃ معلمین	فاتح مجیز درس عاملین	فاتح مجیز درس عاملین
کاپیلی	توقادلی	اصوح افندی زادہ
منیر	مصطفی صبری	مصطفی تاحم

مندرجات

توحید ، تہائیت	مصطفی	نظیرہ	خاکئی مولوی
مدنیت شرعیہ	محمد طائف	قطبہ	عباس لطفی
قارہ قوت	م. صفوت		متفرقہ
حیات عامی	ابن الرحمی	احتفال ادبی	شوکت غوثی
عالم شرق		بر رجا	
استغفار	شوکت غوثی	خطاط سامی افندی	حامد سعدی
مثنوی	احمد شہزادی	بر تلفیاف	

اعلان

نسخہ سی ۱ غروش

آونہ احرری (پوستہ احرریہ برابردر)

ملاک احتیہ ایچون
۱۳۰۰ فرانی
۶۵۰

استانیول وولایات ایچون :
بر سہ لکی ۵۰ غروش
آلی ادلی ۲۵ »

درج اولیان اوراق اعادہ ایدلر

قارنکر مرد

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ واحادثت نویدہ درج ایدلش بولندینی نظر اعبارہ آلتہرق رعایت سز لکدہ بولنامہ امسی رحاول نور .

مطبعہ [توسیع طباعت] باب عالی قارشو سندد عدلیہ خانی نومرو ۱۹۰

علامد نری (بر آدمک زوجه سی کنج لکنده مشوقہ سی،
خستہ لغندہ طبیعہ سی، اختیار لغندہ حال دانی، عتہ کتور۔
دیکنده دادیسی اولور) دیشدر .

الحاصل قادین تدبیر مزملہ زوجک معاون مشارکی،
حال غیوبتندہ مال واولاد و عیالتک حافظی، مشکلات
امور ظهورندہ ناصح و مشاوری، شدائد و مصائب
انسانسندہ غم و کدر اور ناغیدر . بناءً علیہ ودیعة الله
اولان قادیلرک حقوق مشروعه لرینہ بحق رعایت ایتک
الزمردر .

مابعدی وار
اسکلیلی
محمد عاطف

قارہ قوت ، نور قوتی

بزده هرشیئ اوروبان آملی، هر مشہدہ اوروبانی
تقلید ایتک فقط کوری کورینہ تقلید ایتک مزمن برمرض
حالی آملش . بومرضک مبتلا لری هر نفسله بر کرہ طوبیلملر؛
نیله سونلر؟ مبتلا درلر! . جوق کورماملی . دیوبوب
کچورمک بعض خاطر دن کچور . فقط ایش حدیثی ده
تجاوز ایدیور نجه طور مق قابل اوله میور .

فی الواقع انسانلر « حبک الشئ یعنی ویسم » سرینہ
مظہر درلر نین سورسہ آندہ کی قتالنی کورمزملر ایسہ ده
برملتک . رفر دکندی ملکتنہ قارشی اسلامی لازم کلان
محبتی باشقہ ملکتنہ حصر ایتمی بشون کندی و کندی لکنی
فنا کورمی خصائص انسانیدن اولدیفنی بیلیم اعتراف
ایده جکرده وارمیدر؟ . . .

اوروبانک هرشیئ اسکلیسی، یککی هرشیئ مودہ،
هرشیئ ایو . . . فقط بوهرشیئ زم ملکتمزده مطابقی؟
دکی؟ . بر کرہ دشو ثلیور . کچنلرده المزه کچن «یکی فلسفہ»
نامندہ برارده سرلوحہ مقالز اولان بوقارہ قوت دن ،

(۳) زوج زوجه سنہ ظلم و خیانت ایتمک . اصلا
تقییح و تحقیرده بولماساقی و مشروع اولیان برلرده ضرب
ایتمکدر .

(۴) خارج یتہ متعلق امورده زوجینی استخدام
ایتمکدر .

(۵) زوجہ نک حیات و ناموسنی محافظه ایتمکدر .
غضب و حدت انسانسندہ زوجہ دن مادر اولان تجاوزانہ
تحمل ایدوب اکا قارشو مدار و احترامکارانہ معاملہ ده
بولمقده زوجک وظائفی چله سندندر .

جناب بیغمیر دیشان اقدمز بیور مشر درک (ان المرأة
خلقت من ضاع اوج فان افها کسرتها فدارها تعش بها)
قادین ا کری ایکی شکندن خاق اولمشدر . آنی طوغر ولده حق
اولور ایسہ ک قرارین مدارا ایتک آنکله یشایین .
قادیندن شکایت ایتک اوزره برکیمه حضرت فاروقه کیدر .
حضرت فاروق ک قبوسنه اصل اولنجه مشارالیهک
زوجه محترمه سی (امکتوم) ک تجاوزات لسانیده بولندیغنی
ایشیدیر . کندی کندینہ (ن حضرت فاروقه زوجہ مدن
شکایت ایتک ایستردم حالوکه اوده بن مبتلا اولدیغ درده
مبتلا ایش) دهرک دونوب کیدر .

حضرت فاروق آرقه سندن چاغرر . او آدم نزد
فاروقه کلیر . مسئلہ نی صورار اوده خبر وریر . بعدہ
حضرت فاروق : (بنم اوزرمده زوجہ مک برطاقم حقوقی
وارد از جله زوجہم حرامدن خلاصمه سبب اولدیغی
ایچون بنله نارجم ارسندہ برسترد . اومده بولمداغ
زمان اولمک بکجیمی . الیسمی بیقادیفدن چاشیرجم . .
اکمک ویتک احضار ایلدی ایچون آشچی واکمکچم ،
چوجمک دایه وسودینہ سی در ایشته بونجه حقوقی نظر
اعتبارہ الهرق انک قصور لرینی عفا یله ماملہ ده بولنیورم)
دیشدر .

بونک اوزرینہ او آدم زوجہ سنک دخی حقوق مذکورہ یه
مالک اولدیغنی نظر دقہ الهرق قصور و افغنی عفا ایشدر .

الاسلام افدينك قاديئرله قارشى نشر اينديكى بياننامه موضوع بحث اوليور . اوحالده ايشك ايچنه دين مسئلہسى كيريبور . (قاره قوت) ده يا دين باخود پاياس قوتى اوله جق بزده ايسه پاياس يوق كايسا ، جامع نامنه ، قوت يوق قاله قاله دين قاليور كه اشته بزم آلا ديفمز كهي ايسه بو (قاره قوت) دين اوله جق . بونك مقابلنده ده (نور قوتى) آرانبور شو حالده ارزو ايديلان (نور قوتى) دين قوتنه معارض چيقورده باقيكز نه اوليور . دين علم وعرفانه مانع درده مملكتده نور قوتى تجلى ايدميور . اوحالده (الضدان لاجتماع) نتيجهسى الهرق دين وار ايكن عرفان ، ترقى ، نور يوق . چيقور غريب دكلى ؟ ! . . .

بر دين كه رهبرى علدن باشقه برشى دكل ، بردين كه طلب العلم فريضة . . . ديهرك تحصيل معلى هرفرده فرض قلمقله علمك قدرى اعلا ايديبور . بردين كه (اطلبوا العلم ولو بالعين) بيورده ق علم ايچون شدرجلى امر ايديبور . بر دين كه اعتلاسنك دها ، برنجى عصرنده بتون ترقيات مدينهده بيوك خطوله آتور جهان مدنيتك رهبرى اوليور . تقليد ايتمكدن بردرلو ، آريله مقلدى بوكونكى غريب مدنيتك منشأى اوليور . صكردهده بودين ترقيات ، عرفانه ، اتكل اولور . بويله مى ؟ خاير ؟ ! . . . اصلا ! . . . او حالده قاره قوت نه در ؟ . اولسه اولسه دينك بوكي اعتلالره ، ترقيله واسطه اولان جهنلى بر قيد التنه آلمشده اسكى دين ترك اولمش يرينه باشقه يكي بر دينى اقامه اولمش ؟ ! . . .

بوكلده خاير ؟ ! . . .

چونكه دين مابين اسلامده مسلمانلرك حركانه رهبر اولان آثار فقهيہ قرن اولده وثايندهده ايسه قرون اخيره دهده ينه او كتب ينه او صحفدر .

اوحالده دينك اعتلايه مانع بر جهتي يوقش ديتك اولور .

بوكون اورونلك فضائى سويلكله بتره مديكى و آثارينك

و نور قوتندن بحث ايدايوردي . قاره قوت ، تعبيرى اورپاده حكمدارلرك ، رهبارلرك قوتلرينه قارشو افكار عموميه اياقلايند . ايدى صيردهده رهبانلره ، رهبايته قارشى استعمال اولنان برلفظ ، برتعبيردر .

فى الواقع بوتعير اوروپاده بك طوغرى ايدى . چونكه اوروپاده رهبايتك علم وعرفانه قارشى آجدينى محاربه لرك ، معاندلرك تاريخ شاهد چليددر . قرون وسطاده پاياسلرك جهل وتعصب اوغورنده ياديدنى اشكناجه لره ، علم وعرفانه قارشى آجدينى عصيانلره جدا بر (قاره قوت) تعبيردن باشقه هيچ برشى باقمزدى و باقشدر يره مزدى . قارشيننده بر (نور قوتى) كوزتمكدهده اهالى حقل ايدى . چونكه پاياسلرك بيلديكى نه ايسه علم ، او . باشقه علم ، يوق ؟ ! . . .

حتى باشقه علمك تحصيل ده ياساق ؟ ! . . . اوت هر كس علمى پاياسلردن اوكره ني . برچوجو غك بريپاسدن باشقه سندن درس آلمسى جائز دكل ؟ ! . . . اشته براسقولاستيك ، اشته برقاره قوت ؟ ! . . .

ديدك يا ؟ ! . . . اوروپادن اين ، فناهرنه وار ايسه بزده مودا ؟ ! . . . سمدى بو (قاره قوت) ده بزم مملكتده بر بولش . اوت وار ايشده مقابلندهده بر (نور قوتى) استنبور ش (!) تخف دكلى ؟ ! . . . فقط بوتعيرلرك صاحبلى مختصر مهم كيبورلر . براز سماحت بيورسه لره شو قاره قوتك نديتك اولدينى نور قوتى نه اولدينى هر كس افهام ايتسه لره هر كس اكلاسه ؟ ! . . .

قاره قوت ؟ ! . . . بو ينه قاره قوتك علمبنده سوز سوبانيور . هر كس واقف اوله ميور ، انسان برقاره قوت وارطن ايديبور . بزم مملكتده (قاره قوت) نه اوله بيلير . ديه شويله بر ملاحظيه مجبور اولدق . عجباً عليه قويمى ؟ ديوان حربى ؟ عسكر قويمى ؟ . . . يوقنه دين قويمى ؟ پاياس قويمى ؟ . . . دوشونايور . سوزك موضوعنه باقيلرسه اولكيلرك هيچ برى دكل ؟ ! . . . چونكه مسئلهده شيخ

بولشہدہ حضرت بیعہ :

(انلر بلادی اعمار ایدر ، انسانلر آنلرک سایہ سنده راحت ایدر ، انلرہ لست ایتمک) بیورمشلردر .

بر دین کہ انسانلرک استراحتہ سبب اولدینی ایچون کندی معارضلرینہ لغنی تجویز ایتمو . فصل اولورده او دین ترقیہ مانع اولیور ؟ . . .

اشته شیخ الاسلام افندیکن بیاننامہ سی قارشیسندہ یازیلان سوزلرده کی (قارہ قوت) تعبیری اوروبانک و قتیله خرسنایان پاپاسلرینہ قولاندینی بر تعبیردر . باقیکنز بر دفعہده آنلرہ دائرہ سوبیلیم . مسلمانلر اسسایا افریقاده شملہ اسلامی انازہ ایندکدنکفرہ افریقاده اموبلر طرفندن مدنیت نامہ نہ وار ایسه اساسی وضع ایدلدیکی صبرده ایدی کہ مسلمانلرک حسابده استعمال ایندکری (رقم) کی کہ هر عدده اشارت اولتی اوزرہ وضع اولمش بر اشارتدن باقیہ بر شی دکل ایکن خرسنایان پاپاسلری سستلرجه بو رذلری قبول ایتمدلر . حتی صولک درجه مجبور اولدقلرن اکلا دقلری صبرده اهل اسلامک قولاندینی اشارتلری قبول ایتمدلرده کندیلرینہ مخصوص برطاقم اشارتلر احدانیله باری ابراز تعصب کوستردیلر .

اشته ترقیانک دشمنی ، علمک معارضی عد اولنسان اوروباده کی شو اسماء عدد مقابلهده اشارتی قبول ایدمهین ، قوجہ بر حکمداری بر (آفروروز) له هر درلو عملدن اسقاط ایدن کیفی قوتہ . تنصبہ اوروباده قارہ قوت نامی وریایوردی . ویکده طوغری ایدی . فقط اسلامده بویله برقوق اولمدینک — زمانلرک زوبهلرندن بشقہ) یون دنیا شاهد ایکن فصل اولورده بزم ملکتمدهده (قارہ قوت) ک وجودینہ قائل اولیور . اوت ! شیخ الاسلام افندی بیاننامہ سہ موهوم ، قارہ برقوق ایله کسهین ترهب ایتمیوردی . انجق قانون جزادن برماده کوستردرک اوماده به توفیقاً آداب دین مینده علنا متجاسر اولنلر هیچ بشقہ برعجزوری اولمسه بیله افکار عمومینک یهجندهدی

مطالعہ سہ دویہ مدیی و حتی دیہ یلمرکه . بو کون اوروبانک ترقیانک یوزده یوز بر رهبری عد اولنان (ابن رشد) که فلاسفہ اسلامیه دندر . بو ذالک حکمتہ . ریاضایه عاقل بر جوق آناری ایچنده (بدایة المجتہد و نہایة المتصد) نامنده فقهدن بر کتابی واردر . کندینی مالکی المذهب اولدینی ایچون فقه مالکیه دن ناحشردر . فقط اکثری مباحثده ائمہ سائرہنک ده تہداتی بیان بیورمشلردر .

اسلامک بو بیوک آدمی اوروبانک بو بیوک رهبری حقایق و طبایع اشیادن ، ماده دن ، فوئدن هیولادن ، صورتدن ، اردن سہادن باحث بو قدر مباحث عقلیه ایله اشتغال ایندیکی حالده دینک بیوکلیکی ، اعتقادینک قوتی سببیلہ فقه حقدہ برائر یازمقدن صرف نظر ایدمهامشددر . دینہ بونقدر مرطوبیلیلہ برابر بوکون اوروبا مدنیتہ رهبری اولان بو آدمک دینی فصل اولورده عجبا انسانک طریق تعالیسی اوکنہ دیکلمش بر اسکل عد اولنلہرق (قارہ قوت) نامیلہ توسیمہ قدر کیدانک استیلایور . اشتہ بو (ابن رشد) و علمانک یازدینی کتب فقہیہ مسلمانلرک رهبریدر . عجبا بو کتب فقہیہدن هانکیسی وار کہ انسانلرک بر علمی ، تعلیمہ نزع اولسون . هانکی مسئلہ وار کہ انسانلرک بوکون آنار ترقی عد ایندککری صنایع بدیعہ مانع اولسون .

بوکون ترقیانک یکانہ واسطہ سی عد اولنہ وسائط نقلیہنک مشاق سفرینک ازالہ سہ سبب اوزن شمندوفرلرک وسائرہنک دین مین نہقدر طرفداری اولدینہ (طریقتدن ادانی ارالہ) شبہات ایماندن برشہددر . مانلدوکی حدیث شریف کفایت ایتمی ؟ عجبا شمندوفرلر . یولار ، کوربرلر (اطاعۃ الاذی عن الطریق) تختندہ داخل دکلیدر .

بر دین کہ انسانلرک استراحتی اسانی تشکیل ایدن برشی ایماندن برشہبہ عد ایدرہ فصل او دین ترقیہ انکل عد اولنور . حضرت بیغمیر (ص م) ک حضور سعادتارندہ ملوک کردان بغضلرینہ مشرک اولدینی ایچون لغت ایدنلر

مصلحتیں آوروپادہ بااثرک قوتی قیرمق : دینی
تحکمکری قالدیرمق ایچون توسل اولمش وسانلندن بریسی ده
بودر . دیدی .

بزدهده اولیمی : دیدم .

اوت ! چونکه اوروپادہ خدمت ایمن طیبی بزدهده
اولیهدر . دیدی . آوروپادہ بومظالمی باباسر یابمشلری ؟
دیه صوردم جوابده :

اوت !.. دیدی .

تجبا بزدهده بوبلهشی اولیدی ؟ . دیدم .

اولمدی ، بایلدی اما بزده استبداددن قورتلجیز
دیدی :

کوزل میرم اما بزده استبداد دین نامنمی بایلدی .
یوخسه دینی ، شریعتی ایاقلر الله آلان خانلرک تغلب
وتعصبیبی ؟ ایدی (ان الله یأمر بالعدل . . .) ایتی منع
ایدنلری ایدی ؟ . دیدم .

اوت ! . . . اوت ! . . . دیدی .

اشته اوروپانک مملکتیزده قابل تطبیق اولیان آتاردن
بریسی ده بو . . . دیدم ایدی . اسقولاستیک ده بوجهدن
بریدر .

واقعا اوروپادہ نساؤون (فہمنیزم) برشی ایستورلر
فقط ہم آچیق . ہم نه ایستدکلری بیلیورلر وحقلری ده
واردر فقط بزده اولیمی ؟ دیکلی ؟ ایکنجی برمقاله ایله ده
اوجهی ایضاح ایدہ جکر .

ازمانکای

مصطفیٰ . حضرت

عالم شرق

افغانستانده انتشار این « سراج الاخبار » جریده نندن :

اجمال سیاسی

بوکون سیاست عالمه آز چوق مشغول اولنلرہ مجهول

سب اولمز ؟ .. افکار عمومی نیک نیجه بادی اولان شیرلرہ
هانکی حکومت قانونی مساعده ایدرک بزم اداره عرفیه
ایله اداره اولنن مملکتیزده مساعده اولنسون .

اوت بوکون برشخصک . برجمیتک . برقایینه نیک
علہندہ بولنلری اداره عرفیه هیجانی موجب دیہ تیزیه
ایدیور . اوحالده داخلہ یکریمی ملیون خارجہ اوچیور
ملیون نفوس اسلامیه نیک اوت حقیق قرآنہ ایمانان مسلمانلرک
اعتقاد وادانہ مغایر حرکت ایدن قادیلرک حالی هیجانی
موجب اولمز ؟ !. بوآدمش برملتک دینیلہ مقدساتیلہ
اوینانیلہ میه جغنی بیلمیورلر ودوشونه میورلی ؟ !. . .

بویاننامہ مشتبہ بی ردفعہ ده بایلمشیدی ده باشدہ طنین
اولدینی حالده آکادہ بویله چه اعتراض یاغورلری یاغمشدی .
معتزلر ، کندیلرینہ برسر اوق اوزرہ بر طاقم
مشروع یوللر طوئق استیورلر . کویا بویله بیاننامہلر ایله
قادیلر مزک عفتمز انکی دنیایہ اعلان ایدیلر مش (!) قادیلر
چولی کیملی امش (!) قادیلر هیچ برطرفه جغیاملی می
ایمن (!) قادیلر اسیری امش (!) زمیندہ صورتی
مشروع برطاقم اعتراضلرہ بیاننامہ مشیخی تنقید ایدیورلر
فقط بو نساؤون فقط آرسز شیرایق چوجقلر کچی
نه ایستدکلری بیلمیان نساؤون بزجه اکلاشیلان مقصدلری
آچیق ، کدکله مدن سویلسلر ، ایستسه لردہ مقصدلری
ر طاقم باوہلر ایله ، غیر مشروع امللری برطاقم مشروع
دایلر ایله مدافعہ ایچون یورولسلر امید ایتدکلری
(نورقونی) طلوع ایستده مقصدلری حاصل اولسه !. !. (!)
اشته بوقیلدن اولق اوزرہ کچن سنه لردہ ایدی انکی زبسون
دورینہ عالم مظالمی مصور برچوق رسالہلر میدان انتشارہ
چقمش ایدی اوزمان کنجلردن بری دیکرله مصاحبه
ایدیوردی ده اشته بونلر ، یوقاریقا تورلر اوروپادہ مشروطیتک
بیوک برر خادمیلر . زده بک بیوک خدمت ایدہ جک
دیور ایدی . آرایہ کیرم مصاحبه اشتراک ایتدم .
نه یولده ! . دیدم .